ALGORITMI I STRUKTURE PODATAKA

RAČUNSKE VEŽBE - TERMIN BR. 6 - 06.04.2020. - STEK

ALDINA AVDIĆ, DIPL. INŽ. - apljaskovic@np.ac.rs

RAČUNARSKA TEHNIKA; SOFTVERSKO INŽENJERSTVO; INFORMATIKA I MATEMATIKA

Stek

- Stek je LIFO struktura podataka
- LIFO – Last In First Out
- Znači da element koji je poslednji dodat u strukturu prvi se briše
- Zamislite jednu kutiju u koju slažete knjige. Možete pristupiti samo knjizi sa vrha, tj. onoj koju ste poslednju ubacili u kutiju,
- Stoga stek ima glavni pokazivač za vrh steka TOP
- Ne možete, kao kod niza, pristupati elementima sa sredine
- Stek može da se implementira na dva načina:
  - Preko niza
  - Preko lančane liste

Stek

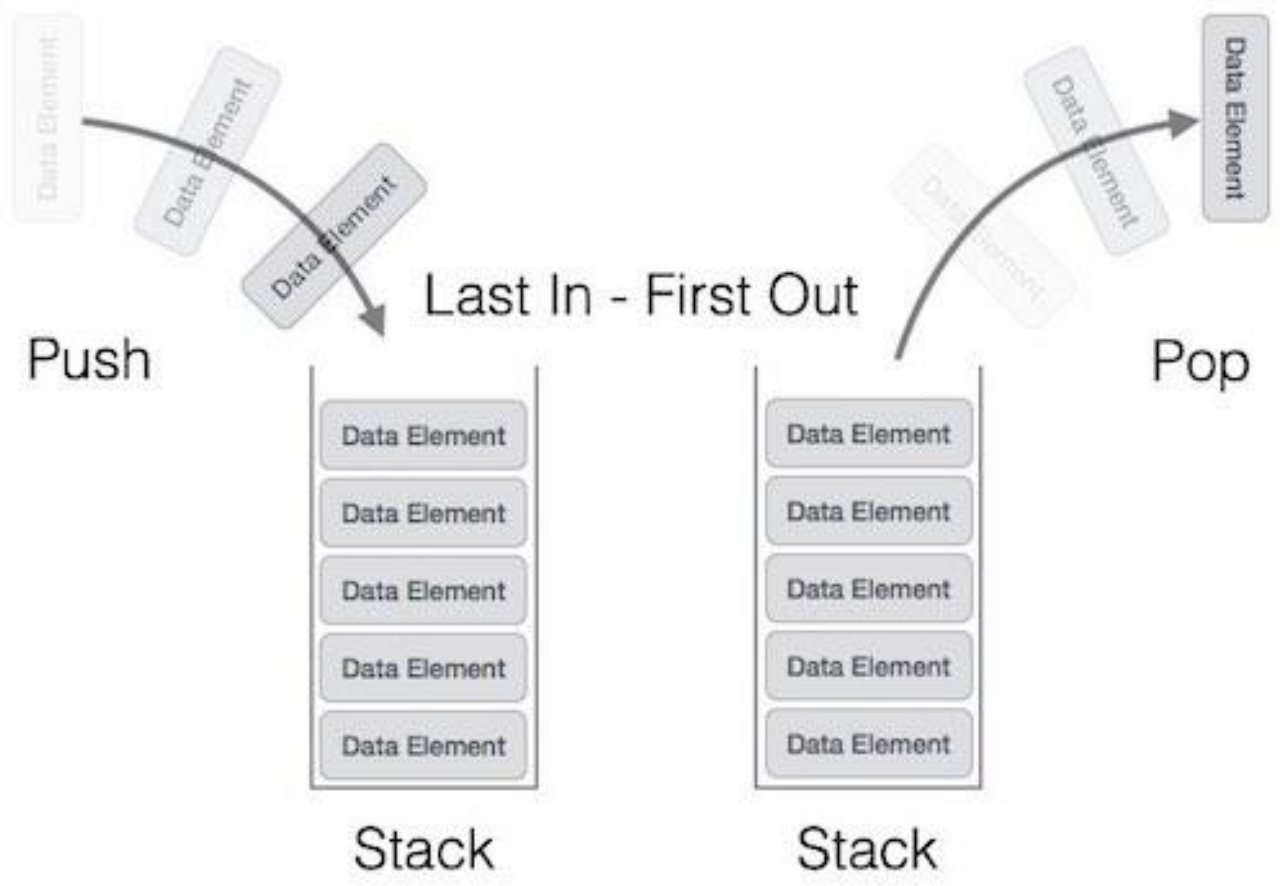
Data Element
Data Element
Data Element
Last In - First Out
Push
Pop
Data Element
Data Element
Data Element
Data Element
Data Element
Stack
Data Element
Data Element
Data Element
Data Element
Data Element
Stack

Operacije sa stekom

- Glavna osobina Steka je već rečena, pristupa se samo elementru sa vrha steka
- Stek karakterišu dve osnovne operacije
  - PUSH
  - POP
- Push služi za dodavanje elementa na vrh steka, ako stek nije pun
- Pop služi za brisanje elementa sa vrha steka, ako stek nije prazan

Implementacija preko niza

Ispitivanje da li je stek pun

```
#define SIZE 5                  /* Size of
Stack */
int s[SIZE],top=-1;             /* Global
declarations */


int Sfull()
{                               /* Function to
Check Stack Full */
    if(top == SIZE-1) return 1;
    return 0;
}
```

- Da bismo implementirali stek preko niza, potreban nam je niz i jedna promenljiva koja označava indeks elementa koji je na vrhu steka TOP
- Pošto Push može da se radi jedino ako stek nije pun, moramo napraviti funkciju koja proverava da li je TOP = SIZE - 1

Implementacija preko niza

Ispitivanje da li je stek prazan

```
 int Sempty()
{                              /*
Function to Check
Stack Empty */
    if(top == -1)
return 1;
    return 0;
}
```

- Pošto se iz steka može brisati jedino ako u njemu ima elemenata, treba nam jedna funkcija koja proverava da li je stek prazan, da li je TOP == -1

Operacija Push

Push

```
void push(int elem)
{                    /* Function for PUSH operation */
    if( Sfull()) printf("\n\n Overflow!!!!\n\n");
    else
    {
        ++top;
        s[top]=elem;
    }
}
```

- Operacija push ima jedan element, taj element koji treba da se upiše u stek
- Pre nego što upišemo element moramo proveriti da li u steku ima mesta
- Ako nema pišemo Prekoračenje
- Ako ima, inkrementiramo top
- I na novu poziciju upisujemo zadatati element

Operacija Pop

- Operacijom Pop se briše element s vrha steka, tj. pokazivač top se pomera za jednu poziciju ispod, i kad bude vršeno novo dodavanje (Push) ono će ići preko tog elementa koji je obrisan
- Brisanje je moguće jedino ako imamo šta da obrišemo

Pop

```
int pop()
{                              /* Function for POP
operation */
    int elem;

if(Sempty()){ printf("\n\nUnderflow!!!!\n\n");
    return(-1); }
    else
    {
        elem=s[top];
        top--;
        return(elem); }}
```

Prikazivanje (štampanje) elemenata

```
display()
{                       /* Function
to display status of Stack */
    int i;
    if(Sempty()) printf(" \n
Empty Stack\n");
    else
    {
        for(i=0;i<=top;i++)
            printf("%d\n",s[i]);
        printf("^Top");}}
```

- Pošto je ovo implementacija preko niza, tačno znako koliko ima elemenata, pa možemo koristiti for petlju
- Prikazivanje elemenata takođe vršimo ako imamo šta da prikažemo, inače štampamo informaciju da je stek prazan

Main funkcija

```
main()
{                              /* Main Program */
    int opn,elem;
    do
    {
        clrscr();
        printf("\n ### Stack Operations ### \n\n");
        printf("\n Press 1-Push, 2-Pop,3-Display,4-Exit\n");
        printf("\n Your option ? ");
        scanf("%d",&opn);
        switch(opn)
        {
        case 1: printf("\n\nRead the element to be pushed ?");
            scanf("%d",&elem);
            push(elem); break;
        case 2: elem=pop();
            if( elem != -1)
                printf("\n\nPopped Element is %d \n",elem);
```

Implementacija preko lančane liste

```
#include <stdlib.h>
typedef struct node
{
    int data;
    struct node *link;
}NODE;

void Push(int);
int  pop();
void Display();
NODE *top=NULL;
```

- Stek se implementira kao jednostruka lančana lista
- Dovoljne su dve operacije Push i Pop, a Sfull i Sempty se mogu implementirati u okviru njih
- I naravno Display
- Top kada je stek prazan je NULL

Operacija Push (dodavanje elementa)

```
void Push(int info)
{
    NODE *temp;
    temp=(NODE *)malloc(sizeof(NODE));
    if( temp == NULL)
        printf(" Out of Memory !! Overflow !!!");
else
    {
        temp->data=info;
        temp->link=top;
        top=temp;
        printf(" Node has been inserted at Top(Front) Successfully !!");
    }
}
```

- Kod operacije Push kod implementacije preko lančane liste, dinamički se kreira jedan element
- Ako to kreiranje nije uspelo znači da nema memorije, i to je u stvari kao da pitamo da li je stek pun
- Ako ima mesta u steku, onda u temp element upisujemo argument, i njegov sledbenim postaje trenutni top
- Zatim sam temp postaje vrh steka top
- I štampamo poruku da je insert dobro izvršen

Operacija Pop (uklanjanje elementa)

```
int Pop()
{
    int info;
    NODE *t;
    if( top ==  NULL)
{
 printf(" Underflow!!!");
return -1;
 }
  else
    {
        t=top;
        info=top->data;
        top=top->link;
        t->link=NULL;
        free(t);
        return(info);
    }
}
```

- Operacija Pop nema argumente, jer ona izbacuje ono što je na vrhu steka
- Inicijalizujemo jedan pokazivač t da bismo mogli osloboditi memoriju
- Možemo brisati ako elemenata u steku ima
- Ako nema, štampamo informaciju o potkoračenju
- Ako ima šta da se obriše, onda element s vrha steka smeštamo u t, njegov data deo u info.
- Top postaje njegov sledbenik
- Raskida se veza između prethodnog topa i novog
- Oslobađa se čvor t u kom je smešten prethodni top
- Vraća se vrednost info da bismo mogli odštampati šta smo obrisali

Prikaz (štampanje) elemenata

```
void Display()
{
    NODE *t;
    if( top == NULL) printf("Empty Stack\n");
    else
    {
        t=top;
        printf("Top->");

        while(t)
        {
            printf("[%d]->",t->data);
            t=t->link;
```

Dva steka preko jednog niza

SFull

```
#define SIZE 10
/* Size of Stack */

int s[SIZE],top[3]={0,-
1,SIZE};

int Sfull()

{                          /*
Function to Check Stack
Full */

    if(top[1] == top[2]-
1) return 1;

    return 0; }
```

- Možemo u jedan niz da smestimo dva steka, tako što će jedan da se puni s početka, drugi s kraja, i stek će biti pun ako top prvog i top drugog steka budu jedan do drugog
- Ovaj niz topova nek vas ne buni, top [0] ne služi ničemu, top[1] označava top prvog steka, a top[2] top drugog steka
- Sasvim je u redu i da programirate bez ovog niza a da imate promenljive top1 i top2

Dva steka preko jednog niza

Dva steka preko jednog niza

- Ovde za empty mora da se prosledi broj steka, pa prvi stek je prazan ako je njegov top -1, a drugi stek je prazan ako je njegov top jednak veličini niza

SEmpty

```
int Sempty(stno)
{
    /* Function to Check Stack Empty */
    switch(stno)
    {
    case 1: if(top[1] == -1) return 1; else
return 0;
    case 2: if(top[2] == SIZE) return 1;else
return 0;
    }}
```

Dva steka preko jednog niza

Push

```
push(int elem,int stno)
{ int pos;   if( Sfull())
printf("\n\n
Overflow!!!!\n\n");
    else {
        if(stno==1) pos=
++top[stno];
        else pos=--
top[stno];
        s[pos]=elem; }}
```

- Kod Push moramo da damo kao argument i u koji stek ubacujemo element
- U zavisnosti od toga ako je prvi stek, njegov top se povećava, jer ovaj stek „raste“ ka sredini niza
- Ako ubacujemo u drugi stek, njegov top se smanjuje

Dva steka preko jednog niza

- I za brisanje prosleđujemo broj steka iz kog brišemo
- Brišemo ako ima šta da se obriše
- U zavisnosti šta smo prosledili kao argument, odgvarajući top se ažurira

Pop

```
int pop(int stno)
{ int elem,pos;

if(Sempty(stno))
{ printf("\n\nUnderflow!!!!\n\n");
    return(-1); } else {
        pos=top[stno];
        elem=s[pos];
        if(stno == 1)top[stno]--;
        else top[stno]++;
        return(elem);}}
```

Dva steka preko jednog niza

Display

```
display(int stno)
{ int i;
    if(Sempty(stno))
printf(" \n Empty
Stack\n");
    else {
        if(stno == 1)
        {

for(i=0;i<=top[stno];i++)
```

...Main na moodle-u

```
printf("%d\n",s[i]);
            printf("^Top");
        }
        else
        {
            for(i=SIZE-1;i>=top[stno];i--)
                printf("%d\n",s[i]);
            printf("^Top"); }}}
```

Infiksna u postfiksnu notaciju

- Za prevođenje izraza iz infiksne notacije u postfiksne može se koristiti stek
- Obrađuje se znak po znak po redu
- Ako se radi o operandu on ide na izlaz
- Ako se radi o operatoru on ide u stek
- I otvorena zagrada ide na stek, zatvorena je znak za pop sve do otvorene
- Na steku ne može da bude operator višeg prioriteta, a za njim nižeg. Znači ako je na steku +, a dođe *, onda puta ide u stek, ali da je bilo obrnuto, puta bi izašlo iz steka a došao bi plus

Infiksna u postfiksnu notaciju

A trace of the algorithm that converts the infix expression *a* - (*b* + *c* * *d*)/*e* to postfix form

ch	stack (bottom to top)	postfixExp	
a		a	
–	–	a	
(	– (	a	
b	– (	ab	
+	– (+	ab	
c	– (+	abc	
*	– (+ *	abc	
d	– (+ *	abcd	
)	– (+	abcd*	Move operators
	– (	abcd*+	from stack to
	–	abcd*+	**postfixExp** until " ("
/	–/	abcd*+	
e	–/	abcd*+e	Copy operators from
		abcd*+e/–	stack to **postfixExp**

Infiksna u postfiksnu notaciju

Suppose we want to convert 2*3/(2-1)+5*3 into Postfix form,

Expression	Stack	Output
2	Empty	2
*	*	2
3	*	23
/	/	23*
(	/(	23*
2	/(	23*2
-	/(-	23*2
1	/(-	23*21
)	/	23*21-
+	+	23*21-/
5	+	23*21-/5
*	+*	23*21-/53
3	+*	23*21-/53
	Empty	23*21-/53*+

So, the Postfix Expression is 23*21-/53*+

Zadaci za vežbanje

1) 10+3*5/(16-4)
2) A+B*(C-D)+(E/F)*G/H
3) a+b*c-d/e*f
4) (a+b*c-d)/(e*f)

Zanimljive animacije

- https://www.cs.usfca.edu/~galles/visualization/Algorithms.html
- https://www.youtube.com/watch?v=vq-nUF0G4fI
- https://www.youtube.com/watch?v=IAxCAbcqQFA
- https://www.youtube.com/watch?v=08sY6rYwfzE

Test

1. Preko kojih struktura podataka se može implementirati stek?
2. Koje operacije ima stek?
3. Šta je TOP?
4. Opisati korišćenje steka kod operacije UNDO?
5. Prevesti iz infiksne u postfiksnu notaciju sledeći izraz 10+3*5/(16-4).
6. Prevesti iz infiksne u postfiksnu notaciju sledeći izraz A+B*(C-D)+(E/F)*G/H.
7. Prevesti iz infiksne u postfiksnu notaciju sledeći izraz a+b*c-d/e*f.
8. Prevesti iz infiksne u postfiksnu notaciju sledeći izraz (a+b*c-d)/(e*f).
9. Napisati metodu PUSH kod steka implementiranog preko lančane liste.
10. Napisati metodu POP kod steka implementiranog preko niza.

Test poslati na apljaskovic@np.ac.rs do 13.4. u 14h.

Упутство за студенте

- **Адекватан наслов: Одговори на тест провере знања (контролна питања) за наставну недељу „.....“.**

- **Текст меила**: Поштовани, шаљем одговоре на тест провере знања (контролна питања) за наставну недељу „.....“ . У наставку текста **редом дати одговоре** почевши од питања под бројем 1. па до краја.

-Уколико студент не одговори на питање, рачуна се да не зна одговор на дато питање.

-Уколико студент до следећег предавања у 14 сати не пошаље меил са одговорима на тест провере знања за дату наставну јединицу сматра се да је није савладао наставну јединицу.

Hvala na pažnji!